

LA SITUACIÓ DE LES EMPRESES DAVANT LA INFLACIÓ I L'INCREMENT DE COSTOS

Gener del 2024

Introducció

En aquesta edició de l'enquesta de clima empresarial, a més de fer un seguiment de l'evolució de la marxa dels negocis, la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis també analitza de manera específica l'impacte del creixement dels preus i l'encariment dels costos en el teixit empresarial andorrà, així com la preocupació que això genera en les empreses.

En el període 2021-2023, la recuperació de l'activitat econòmica i la consegüent millora de la xifra de facturació de les empreses han anat acompanyades d'un fort increment dels costos operatius, impulsat per factors com la inflació, l'alça dels tipus d'interès i altres sobrecostos (laborals, energètics, logístics, de subministrament, etc.).

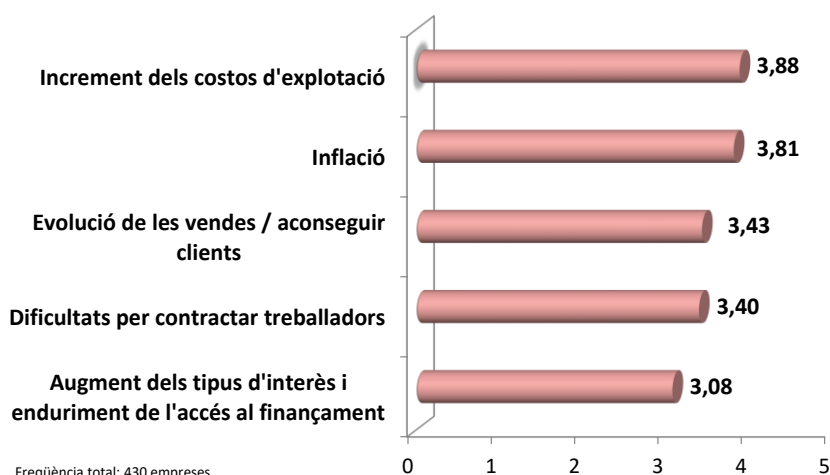
En l'estudi que es presenta a continuació es posa de manifest que, de manera generalitzada, tots els sectors estan notant amb gran intensitat les tensions inflacionistes i l'augment de les despeses d'exploració. I, a més, es fan evidents les dificultats de moltes empreses de poder traslladar aquests increments addicionals al consumidor final, especialment en el cas dels negocis que ja comptaven amb marges de benefici molt ajustats.

Malgrat això, les principals mesures per fer front a aquesta situació estan sent la reducció dels marges empresarials i, en la mesura del que és possible, la translació d'aquestes pressions als preus de venda, un fet que en conjunt afecta la capacitat competitiva de les empreses i suposa un obstacle per a la millora dels resultats econòmics.

La informació recollida en l'enquesta s'ha obtingut a partir d'un treball de camp efectuat durant els mesos de gener i febrer del 2024, amb una mostra formada per 459 empreses dels sectors de la indústria, la construcció, el comerç minorista i l'hoteleria.

1. En el context actual, quin és el nivell de preocupació que us generen els aspectes següents? (Valoreu els ítems en una escala de l'1 al 5, en què 1 vol dir poca preocupació i 5, molta preocupació)

Valoració del nivell de preocupació - resultats globals
(1: poca preocupació; 5: molta preocupació)

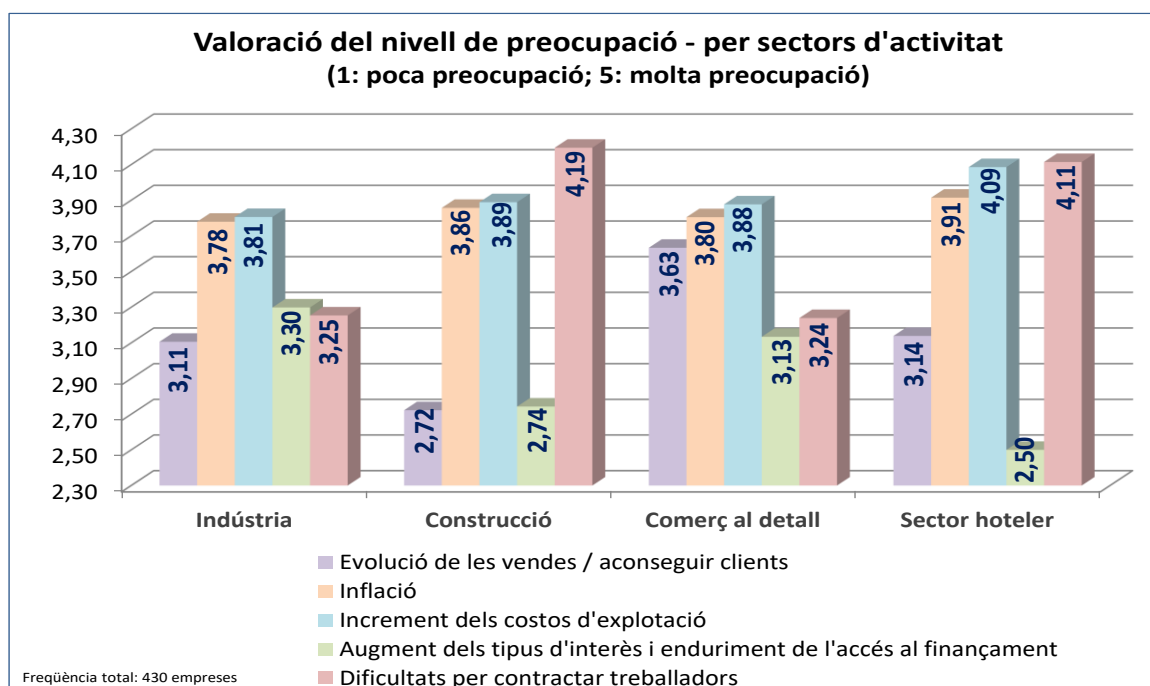
En el moment actual, l'augment dels costos i l'impacte de la inflació en l'activitat són les principals preocupacions de les empreses andorranes.

També es constata una inquietud elevada per l'evolució de les vendes i per les dificultats per contractar treballadors.

Els resultats de l'enquesta duta a terme per la Cambra constaten que **l'increment de les despeses d'exploració** s'ha convertit en el problema més important al qual han de fer front les empreses, amb una valoració del nivell de preocupació de 3,88 –d'un màxim de 5–, seguit molt de prop per **les pressions inflacionistes**, que han registrat una puntuació de 3,81.

A més, els empresaris mostren una inquietud notable per **l'evolució futura de les vendes i el comportament de la demanda** (3,43) davant unes expectatives econòmiques menys favorables, i també per **la manca de personal i les dificultats per cobrir les vacants de treball**; aquest ítem segueix guanyant rellevància, per tercer any consecutiu, i ja assoleix una puntuació mitjana de 3,40 (un valor que supera en 0,18 punts la nota d'un any abans). Finalment, **la pujada dels tipus d'interès i l'enduriment de l'accés al finançament** continuen sent un motiu de preocupació significatiu entre els empresaris (3,08), atès que limiten les possibilitats d'inversió i la disponibilitat de liquiditat.

En tots els sectors d'activitat, les empreses acusen intensament, i de manera generalitzada, l'encariment dels preus i la tendència alcista dels costos d'exploració. No obstant això, és remarcable que en la construcció i en l'hoteleria la màxima preocupació segueix sent, sobretot, l'escassetat de mà d'obra.

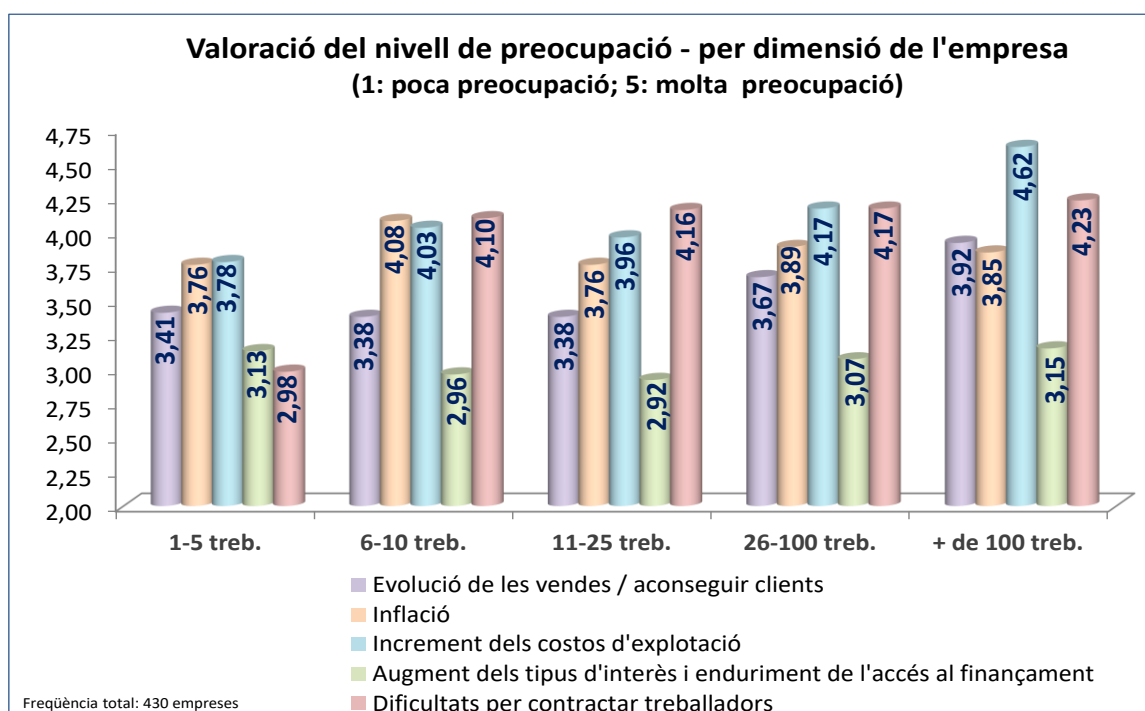
En detall, tot i que **l'augment dels costos operatius** és un maldecap per a la majoria d'empreses del país, preocupa de manera especial en el sector hotelier. En concret, 8 de cada 10 hotels han valorat la seva inquietud en termes elevats, dins d'un rang d'entre 4 i 5; i la mitjana del sector és de 4,09.

Igualment, **l'impacte negatiu de l'alta inflació** afecta de manera evident l'activitat empresarial en conjunt, amb un grau de preocupació que és molt similar en tots els sectors (les valoracions se situen al voltant de 3,8 i 3,9 en tots els casos).

En canvi, pel que fa a **la dificultat per trobar personal qualificat**, les diferències entre sectors ja són més apreciables, i les activitats més intensives en mà d'obra són les que més acusen aquesta problemàtica. D'una banda, destaca la construcció, amb una majoria d'empreses que qualifiquen aquesta circumstància de molt preocupant (4,19), i de l'altra el sector hotel·ler, que també pateix fortament la incidència d'un tensionament del mercat laboral (4,11). Cal remarcar, a més, que en ambdós casos els ànims són més pessimistes en comparació amb l'edició de l'enquesta del gener del 2023. Aquest fet denota que la problemàtica va en augment i que si no es reverteix pot condicionar molt negativament l'activitat i la capacitat de creixement d'aquests sectors.

D'altra banda, és rellevant que en el comerç minorista les empreses són les que més preocupades es mostren per **la tendència de les vendes i l'evolució dels nivells de facturació**, amb una puntuació de 3,63, molt per sobre de la resta de branques d'activitat.

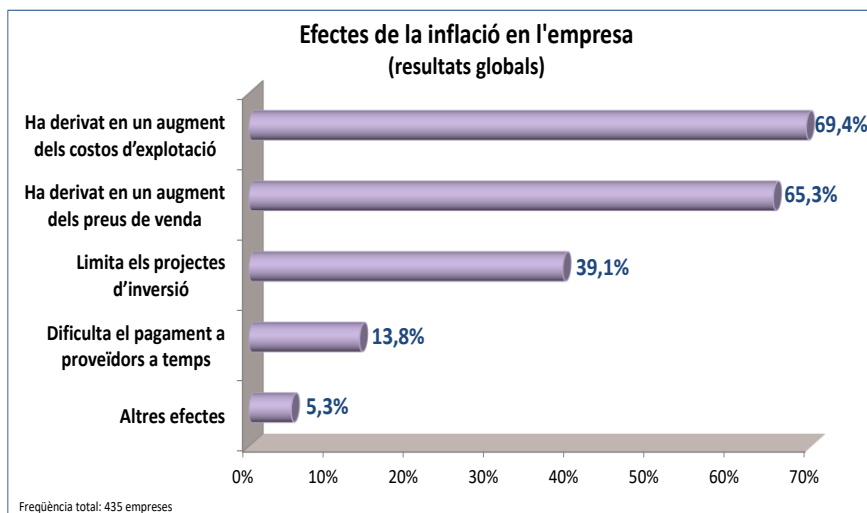
Finalment, **l'augment dels tipus d'interès i les dificultats d'accés al crèdit** suposen un neguit més gran per a la indústria (3,30) i, en menor mesura, també per al comerç al detall (3,13), mentre que en la resta de sectors el grau de preocupació es manté en un rang més moderat (per sota del 3,0).

Quant al desglossament dels resultats segons la dimensió de l'empresa, destaca el fet que **la manca de personal qualificat és una problemàtica que es concentra més en les empreses de dimensió més gran**, i que en aquest cas, a més, el nivell de preocupació s'incrementa progressivament a mesura que augmenta la mida de l'empresa. Una altra diferència que es detecta és que **les empreses més grans mostren un nivell de preocupació superior al que manifesten les empreses més petites, per l'increment dels costos d'explotació i per l'evolució de les vendes.**

2. Com afecta la inflació la vostra empresa?

Els empresaris afirmen que la pujada de preus dels subministraments i materials està tenint un impacte important en l'estructura de costos de l'empresa, i a més els seus efectes negatius s'intensifiquen respecte a un any enrere.

El 69,4% de les empreses consultades asseguren que les tensions inflacionistes han derivat en un increment notable dels seus costos operatius (aquest percentatge era del 67,8% un any abans).

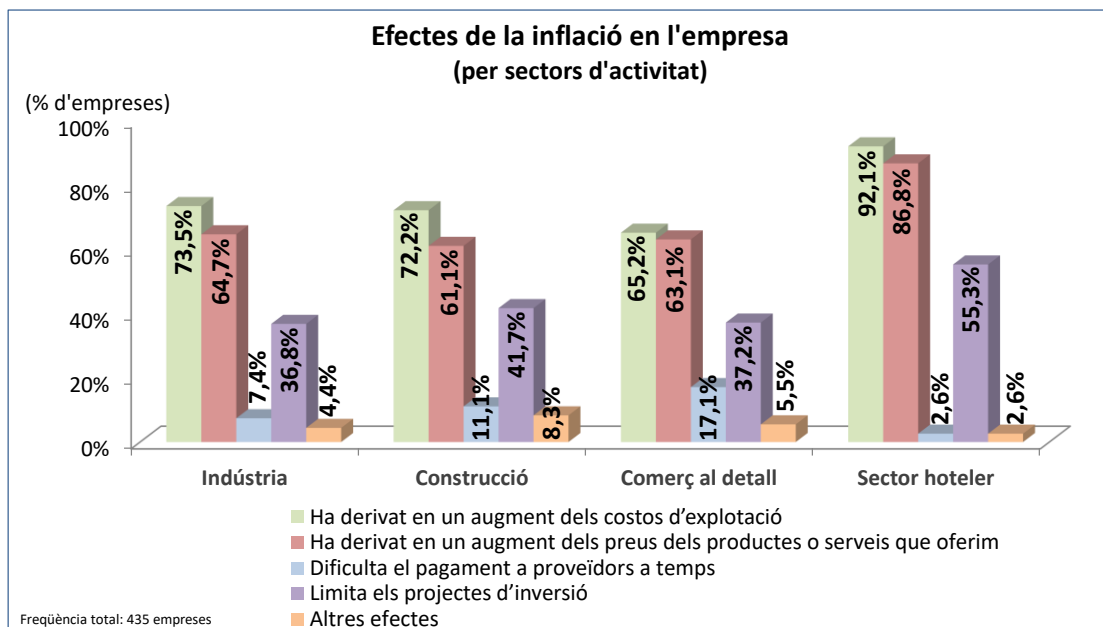
A més, gairebé 7 de cada 10 empreses manifesten que davant l'augment continuat dels costos han hagut d'aplicar pujades en els preus de venda per no comprometre la seva viabilitat econòmica.

En paral·lel, el 39,1% de les empreses consideren que les elevades taxes d'inflació, juntament amb l'alça dels costos de finançament, **limiten la capacitat de dur a terme nous projectes d'inversió** (2,5 punts més que en l'edició del gener del 2023) i el 13,8% indiquen que tenen **problemes de tresoreria que els dificulten efectuar a temps el pagament de les factures als proveïdors.**

Davant d'aquest escenari inflacionista i d'encariment dels costos, les empreses també estan adoptant o preveient diverses mesures, per poder preservar la seva posició competitiva i mantenir-se viables en aquest entorn econòmic més complex. Per exemple, contenir despeses i minimitzar els costos, reduir les compres a proveïdors, limitar la contractació de personal, millorar l'eficiència de processos interns per optimitzar recursos i buscar finançament extern, entre altres estratègies.

Des d'una òptica sectorial, l'hoteleria continua sent la branca d'activitat que s'ha vist més afectada per l'augment dels costos d'explotació: 9 de cada 10 empreses (el 92,1% del total) assenyalen que estan patint un encariment molt notable dels costos (laborals, energètics, de subministraments, logístics...). Davant d'aquesta situació, ha augmentat el percentatge d'empreses que ha hagut de respondre a les pressions inflacionistes **incrementant els preus dels**

seus serveis (el 86,8% del total, en comparació amb el 67,6% d'un any enrere). I a més, destaca que una proporció molt significativa d'empreses, 5 de cada 10 (el 55,3%), han manifestat que tenen **dificultats per dur a terme els seus plans d'inversió** (en l'edició de gener del 2023 aquest percentatge era bastant inferior, del 24,3%).

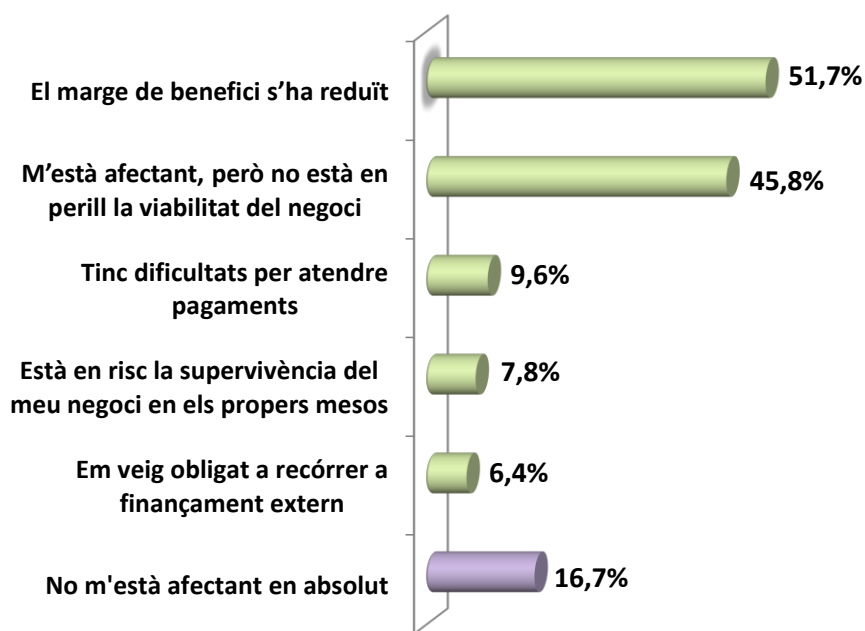

En la resta de sectors analitzats, la inflació també ha tingut un impacte directe en els costos de les empreses, que s'ha traduït en **un creixement notable de les despeses operatives**, tant de la indústria (amb un 73,5% d'empreses afectades) com de la construcció (72,2%) i del comerç minorista (65,2%). En segon lloc, l'afectació més generalitzada ha tornat a ser **l'increment dels preus dels productes o serveis oferts**, amb una incidència molt similar entre aquests tres sectors, que ha oscil·lat entre el 61% i el 65% del total.

Finalment, **les dificultats per atendre a temps el pagament a proveïdors** han estat comparativament més apreciables en el comerç detallista (17,1%), mentre que **l'impacte negatiu sobre la inversió** s'ha fet una mica més evident en la construcció (41,7%) que en la resta de branques.

3. L'increment de costos afecta o afectarà a curt termini la viabilitat de la vostra empresa? En cas afirmatiu, de quina manera?

Hi ha una preocupació creixent dels empresaris pel manteniment de la seva rendibilitat econòmica: més de la meitat de les empreses, el 52% del total, ha patit una reducció dels seus marges a causa de l'augment persistent dels costos.

Freqüència total: 437 empreses

Els resultats de l'enquesta de la Cambra reflecteixen que un nombre significatiu d'empreses estan experimentant certes dificultats econòmiques i financeres, davant l'actual escenari inflacionista i d'escalada dels costos operatius, la qual cosa limita la seva capacitat per créixer i prosperar en un entorn global cada vegada més competitiu.

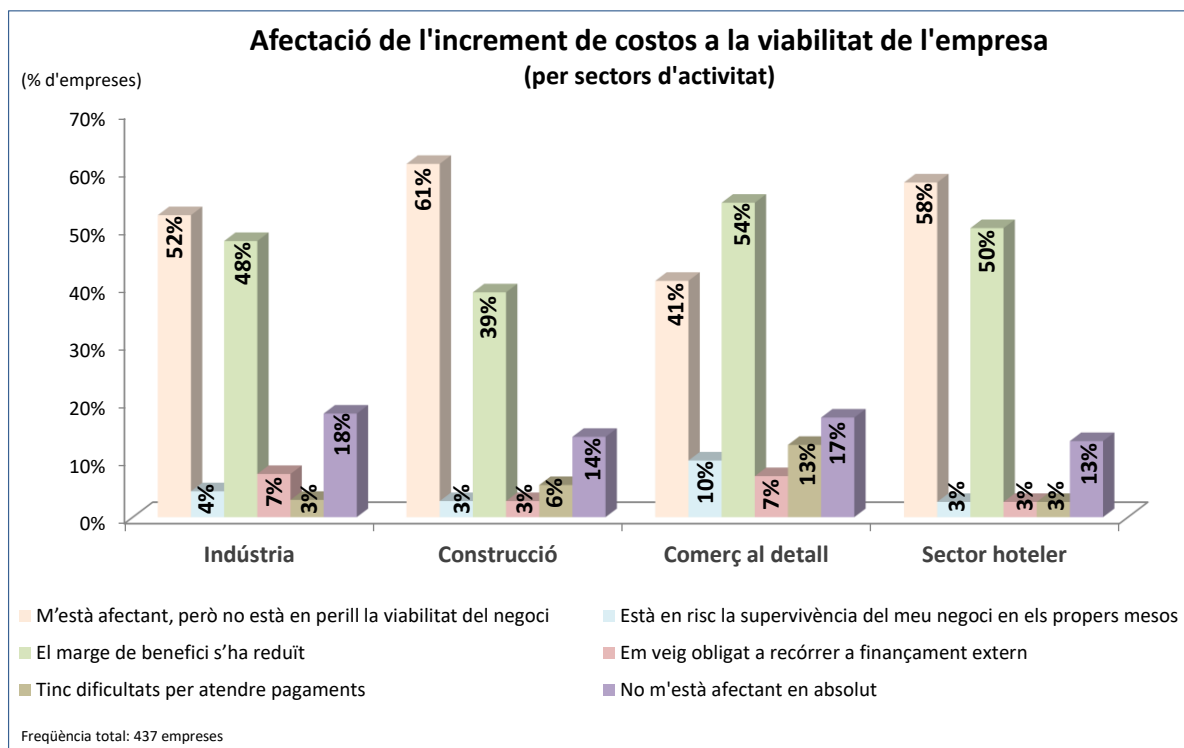
En concret, 8 de cada 10 empreses manifesten que l'augment de les despeses d'explotació està afectant negativament la marxa de la seva activitat i el futur dels seus negocis, davant del 17% que es mantenen més resilients i afirmen que aquest increment de costos no condiciona en absolut el seu desenvolupament econòmic ni la seva viabilitat.

En referència al tipus d'impacte, el 45,8% del total d'empreses enquestades asseguren que, **malgrat que noten els efectes d'aquesta pressió inflacionista dels costos, mantenen la confiança en la continuïtat del negoci i no en consideren amenaçada la supervivència.**

D'altra banda, augmenta la proporció d'empreses que **han vist reduït el seu marge de benefici com a conseqüència directa de l'encariment dels costos**, fins al 51,7% del total (2,5 punts percentuals més que l'any anterior). A més, el 9,6% manifesten **que tenen dificultats per atendre els pagaments a proveïdors** i el 6,4% **s'han trobat forçades a buscar finançament extern per cobrir les seves necessitats de despesa i d'inversió.**

Finalment, cal assenyalar que un 7,8% de les empreses afirmen **que tenen serioses dificultats per fer front a aquesta situació i que la supervivència del seu negoci està en risc** (aquest percentatge millora lleugerament respecte a l'edició de gener del 2023, en què va ser del 8,9%).

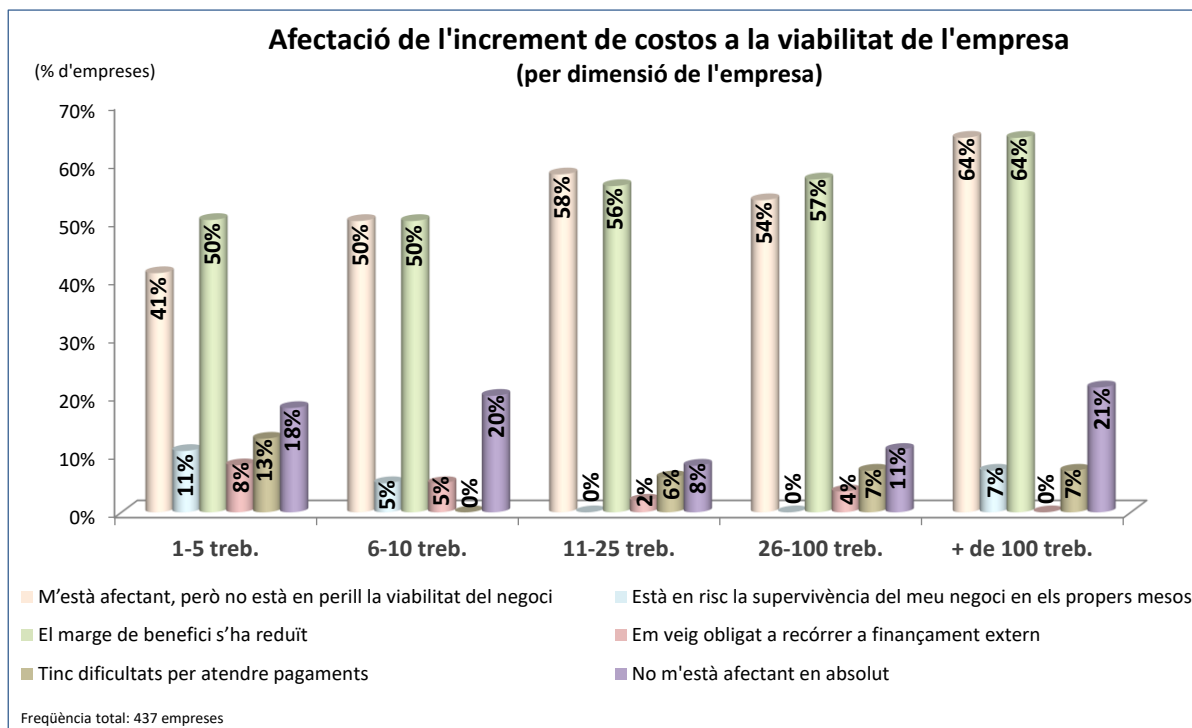
El comerç detallista és el sector que ha patit una disminució més acusada dels marges empresarials, a causa principalment dels alts nivells de competència i d'una demanda menys dinàmica. A més, és el que presenta més problemes de liquiditat i el que concentra la proporció més elevada d'empreses que temen per la seva viabilitat.

Per sectors, l'erosió dels marges empresarials ha estat molt significativa en el comerç detallista, amb un 54% de les empreses que s'han vist forçades a ajustar-los a la baixa per incentivar les vendes i mantenir-se competitives en el mercat. A més, també ha estat força apreciable en l'hoteleria i en la indústria, en què 5 de cada 10 empreses han absorbit part de la pujada dels costos per mitjà d'una disminució dels marges. Per contra, la construcció és el sector que ha aconseguit sostenir més el nivell de beneficis i traslladar al preu final bona part dels sobre costos que suporta, gràcies a l'elevat volum d'activitat i a la fortalesa de la demanda; tot i així, 4 de cada 10 constructores s'han vist obligades a reduir marges.

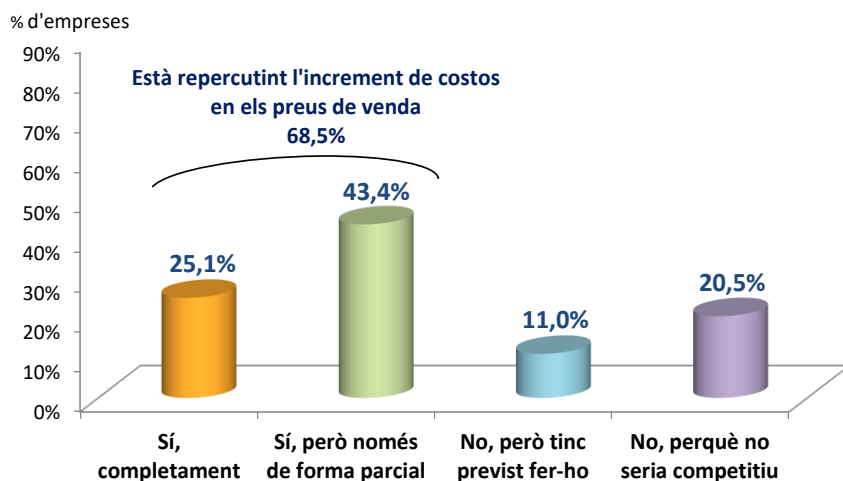
D'altra banda, destaca que el comerç minorista també és el sector que mostra una afectació més elevada en termes de liquiditat, atès que el 13% dels comerços han manifestat **que tenen problemes de tresoreria per satisfer els pagaments a proveïdors**, en consonància amb el fet que també aglutina un percentatge més gran d'empreses que consideren que **està en perill la viabilitat del seu negoci** (el 10% del total).

Les microempreses (d'1 a 5 treballadors) pateixen amb més intensitat els efectes negatius de l'increment de costos: el 13% tenen dificultats per dur a terme pagaments a proveïdors i l'11% veuen en risc la viabilitat del seu negoci a curt termini.

L'anàlisi dels resultats per dimensió de l'empresa confirma que l'increment dels costos suposa un repte més gran per a les microempreses, ja que a més de patir un deteriorament més intens de la seva situació econòmica i financera, en general, presenten uns marges de venda més ajustats que els de les empreses de més grandària i, per tant, **tenen menys capacitat per assumir l'increment de costos per mitjà d'una reducció dels marges**. El 50,1% de les micro i petites empreses (fins a 10 treballadors) declaren que han disminuït els marges per atendre la pujada de costos. Aquest percentatge augmenta fins al 56,4% en el cas de les empreses que ocupen entre 11 i 100 empleats i arriba a ser del 64,3% en el cas de les empreses més grans (de més de 100 empleats).

4. Esteu repercutint l'increment de costos en els preus de venda?

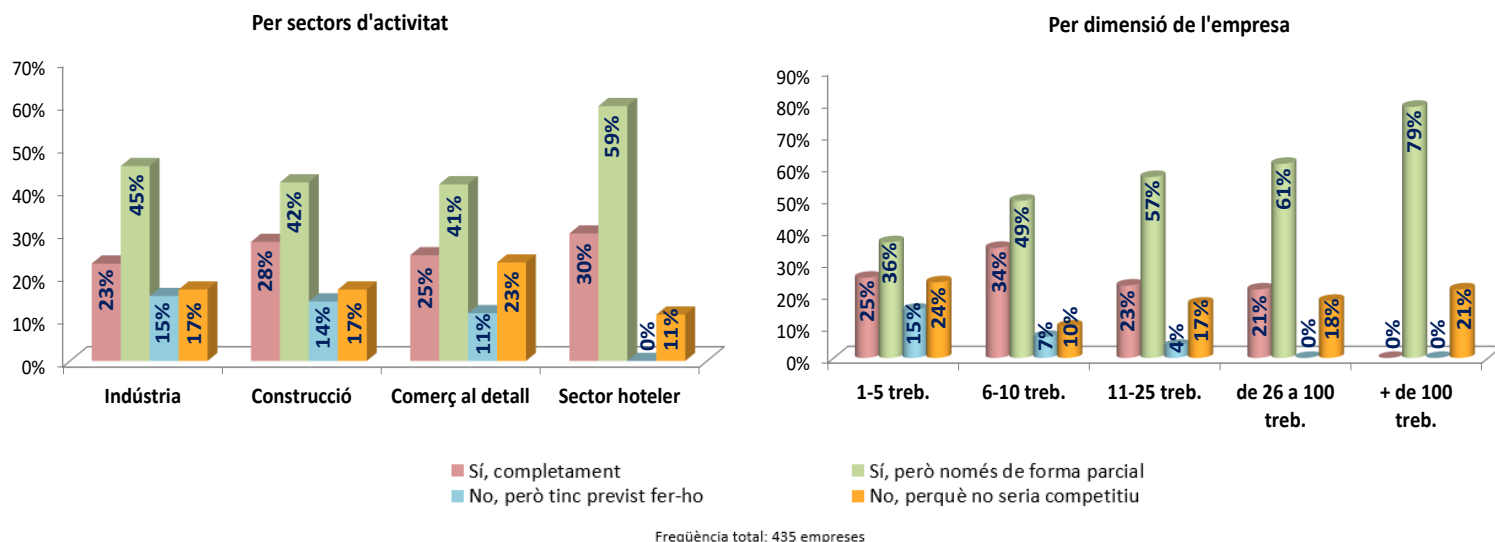
Freqüència total: 435 empreses

Gairebé 7 de cada 10 empreses enquestades (el 68,5% del total) han incrementat els preus de venda, però majoritàriament ho han fet per sota dels sobrecostos que han hagut d'assumir.

En concret, el 25,1% de les empreses ha traslladat íntegrament l'alça dels costos operatius als clients, davant del 43,4% que ho han pogut fer només de forma parcial.

En sentit contrari, 1 de cada 5 empreses (el 20,5%) veuen com els costos es disparen i, en canvi, **no han pogut repercutir-los en el preu final, perquè argumenten que no serien competitives**, mentre que l'11% declaren que encara **no han redefinit a l'alça la seva política de preus, però que tenen previst fer-ho en els propers mesos**.

Translació de l'augment de costos als preus de venda (en % d'empreses)

El comerç minorista (*retail*) és el que mostra més dificultats per repercutir l'increment de costos en els preus de venda finals.

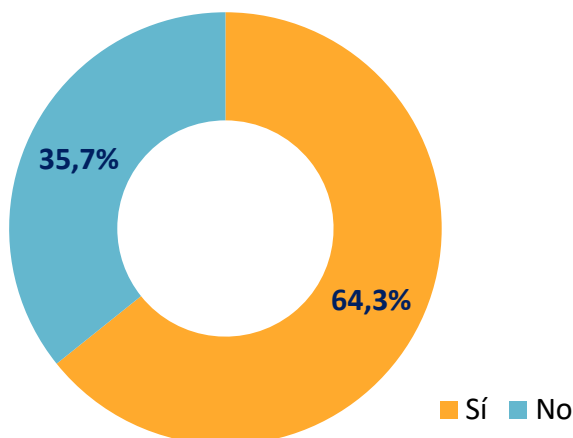
El comerç al detall, amb una competència més elevada i una evolució de les vendes comparativament menys dinàmica que altres sectors, concentra la proporció més elevada d'empreses (el 23%) que declaren **que no han pujat preus per no perjudicar la seva competitivitat**.

En canvi, la construcció i, de manera especial, el sector hotelier són els que **han augmentat de manera més generalitzada els preus dels seus serveis**, per compensar, pel costat dels ingressos, la forta escalada dels costos. A més, en aquests sectors la fortalesa de la demanda ha permès que gairebé 3 de cada 10 empreses hagi pogut **traslladar completament l'encariment dels costos als seus clients**.

Segons la grandària de l'empresa, s'observa que, **a mesura que n'augmenta la dimensió, la translació dels costos als preus de venda és més generalitzada**: 8 de cada 10 empreses que ocupen més de 10 treballadors han repercutit l'encariment dels costos al consumidor final, si bé la majoria d'aquestes empreses, el 61,1%, han optat per no traslladar aquest augment de forma completa, davant del 18,9% que sí ho han fet íntegrament.

En el cas de les micro i petites empreses (fins a 10 treballadors), el 21,2% no ha traslladat l'augment de costos als preus de venda, en contrast amb el 38,5% que ho fet de forma parcial i el 26,8% que, davant la pressió dels costos, s'ha vist obligada a traspasar l'increment assumit de manera completa, en detriment de la competitivitat.

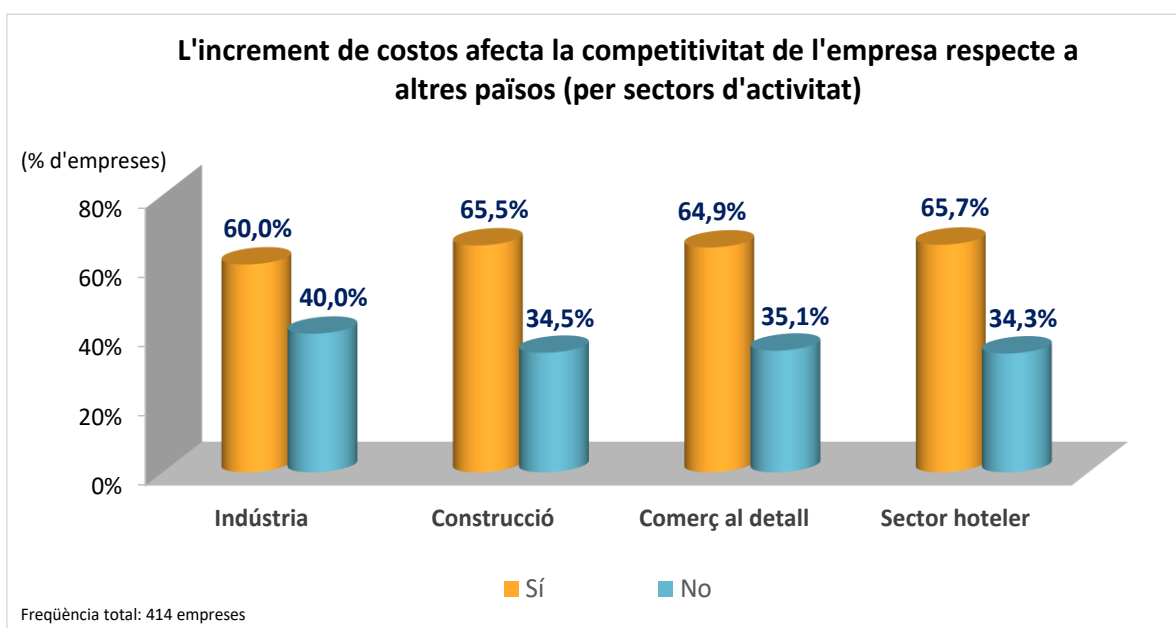
5. Creieu que l'increment de costos està afectant la vostra competitivitat respecte a altres països?

Segons 6 de cada 10 empreses, l'alta inflació i l'increment acumulat dels costos d'explotació durant els darrers anys suposen una pèrdua de competitivitat respecte a altres països.

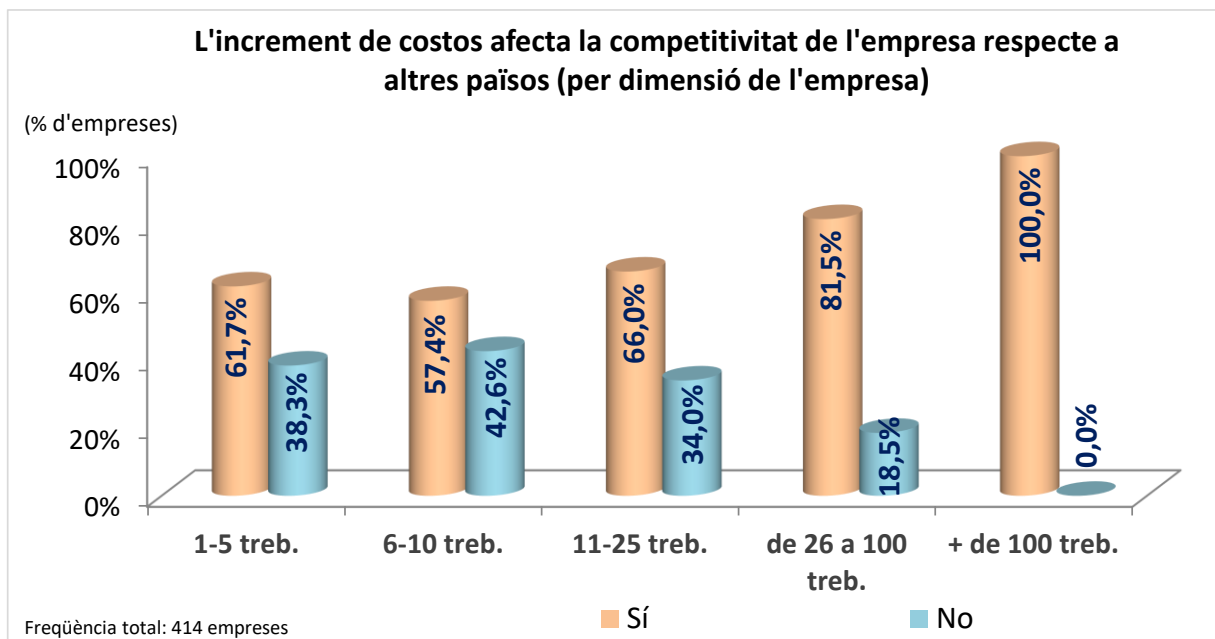
Freqüència total: 414 empreses

Les empreses de la construcció i les activitats turístiques –com ara l'hoteleria i el comerç al detall– són les que més acusen els efectes negatius de l'augment de costos sobre la competitivitat.

En detall, l'hoteleria, un dels sectors més sotmesos a la competitivitat exterior, concentra el percentatge més elevat d'empreses que pateixen una pèrdua de competitivitat a causa de l'escalada dels costos (el 65,7%), seguit molt de prop per la construcció (el 65,5%) i el comerc minorista (el 64,9%).

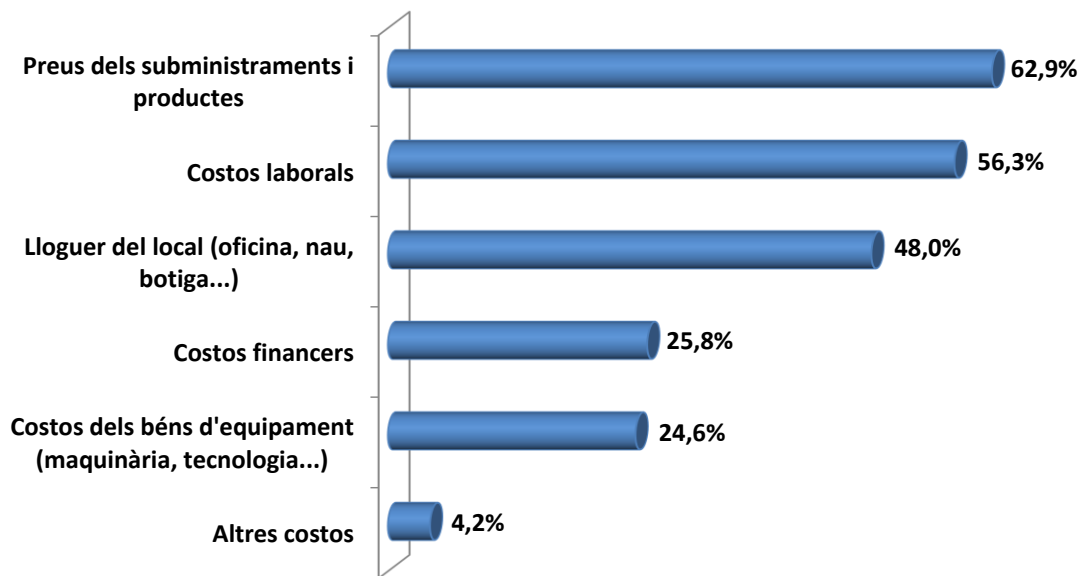
En el cas de la indústria l'afectació és una mica més reduïda, però també força rellevant: el 60% d'empreses afirmen que veuen perjudicada la seva competitivitat respecte a altres països, cosa que significa un obstacle important en l'evolució de les seves exportacions.

L'anàlisi detallada segons la dimensió de l'empresa indica clarament que **els efectes sobre els nivells de competitivitat són més evidents en les empreses de mida mitjana i gran que no pas entre les de dimensions més petites**. Així, destaca el fet que el 75,5% de les empreses de més de 10 empleats veuen limitada, en major o menor mesura, la seva competitivitat. Aquest percentatge arriba al 87,8% si només es tenen en compte les empreses que ocupen de 26 a 100 treballadors. En canvi, en el cas de les microempreses (fins a 5 treballadors) i petites empreses (de 6 a 10) aquesta proporció es redueix fins al 61,7% i el 57,4%, respectivament.

6. Indiqueu quins són els costos que més us preocupen en aquests moments en relació amb la marxa del vostre negoci?

El creixement dels costos laborals suposa una gran preocupació per a les empreses i resulta gairebé tant rellevant com l'encariment dels subministraments i materials.

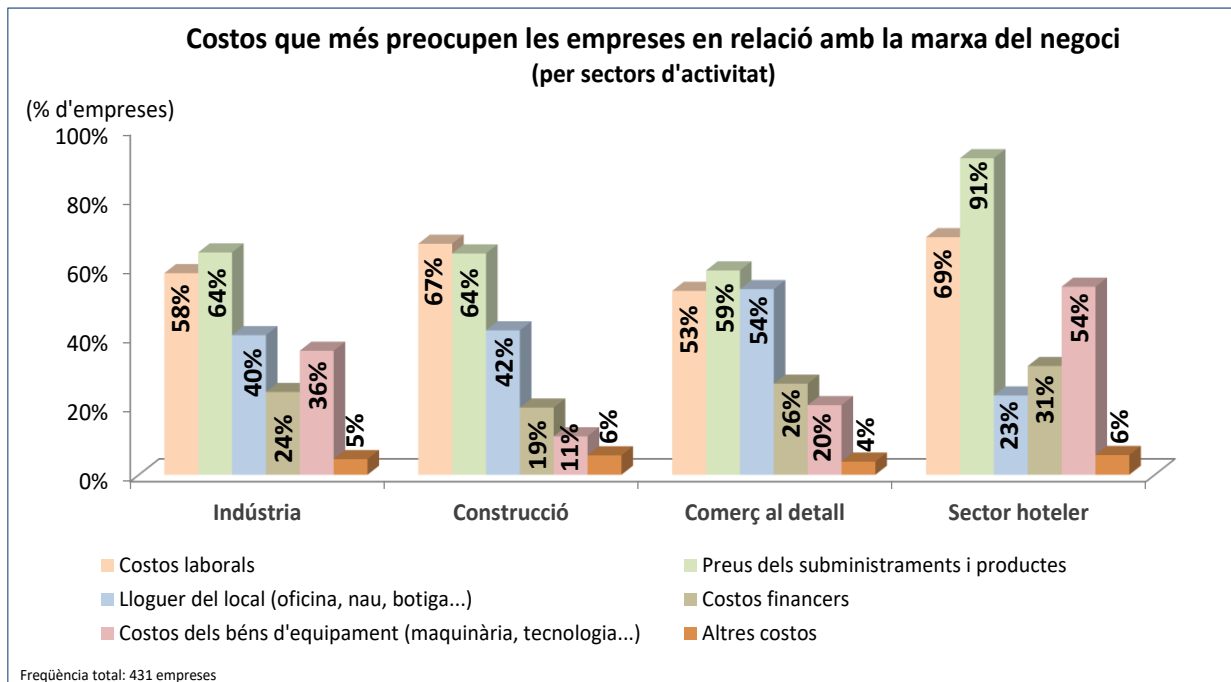
Freqüència total: 431 empreses

En termes globals, **l'encariment dels subministraments i productes** se situa al capdavant de les preocupacions dels empresaris, amb el 62,9% dels enquestats que l'han esmentat. En segon lloc, sobresurt **l'augment dels costos laborals**, una càrrega que té un pes notable en l'estructura empresarial i que preocupa gairebé 6 de cada 10 empreses. A continuació, s'assenyala **la despesa associada al lloguer del local (oficina, nau, botiga, etc.)**, que representa un maldecap important per a gairebé la meitat de les empreses enquestades (el 48% del total).

Pel que fa a la resta de despeses d'explotació, el 25,8% de les empreses mostren inquietud per **l'alt cost del finançament**, mentre que un percentatge similar (el 24,6%) ho fa pels **costos relacionats amb la compra de béns d'equipament, com ara maquinària i tecnologia**. Finalment, les empreses també han mostrat preocupació per altres tipus de costos, com són les despeses tributàries i duaneres i els costos energètics i de logística, entre altres.

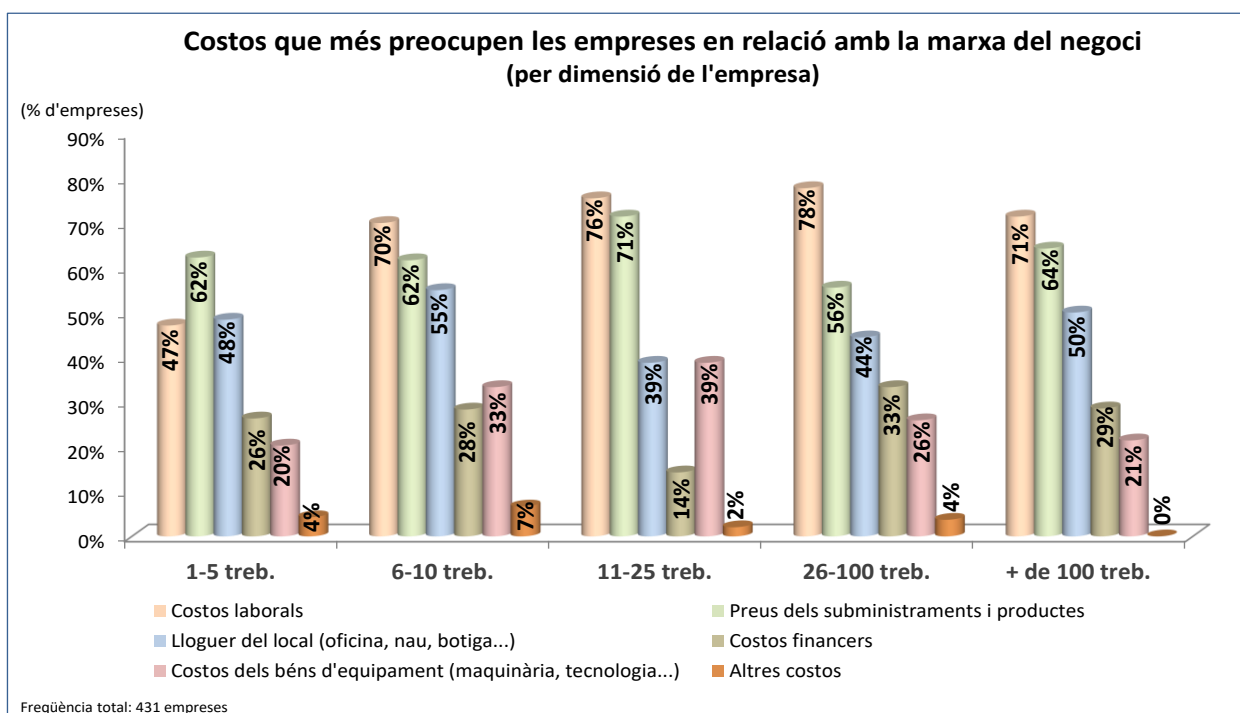
La desagregació dels resultats per sectors mostra que **els preus dels subministraments i materials** preocupen de manera especial les empreses de l'hoteleria (9 de cada 10 empreses l'han assenyalat), i també generen bastant neguit en la indústria i en la construcció (ho indiquen 6 de cada 10 empreses, en ambdós casos).

En paral·lel, en la construcció i en l'hoteleria un dels maldecaps més grans és el relacionat amb **l'augment dels costos laborals**, motivat en gran part per la manca de personal qualificat i el fort desajustament entre l'oferta i la demanda laboral que es dona en aquests àmbits. En concret, 7 de cada 10 empreses d'aquests sectors consideren que les despeses de personal són un dels principals desafiaments que tenen en l'actualitat.

Quant al **preu del lloguer del local**, la inquietud més elevada s'observa en el comerç minorista, en què 5 de cada 10 empreses consideren aquesta despesa fixa com un problema important que condiciona la marxa del seu negoci. Aquest percentatge se situa prop del 40% en el cas de la indústria i la construcció, i baixa fins al 23% en el cas del sector hoteler.

Finalment, sobre la preocupació que generen **els costos vinculats a la compra de béns d'equipament**, la més elevada recau en el sector hoteler (mencionat pel 54% de les empreses), seguit de la indústria (el 36%).

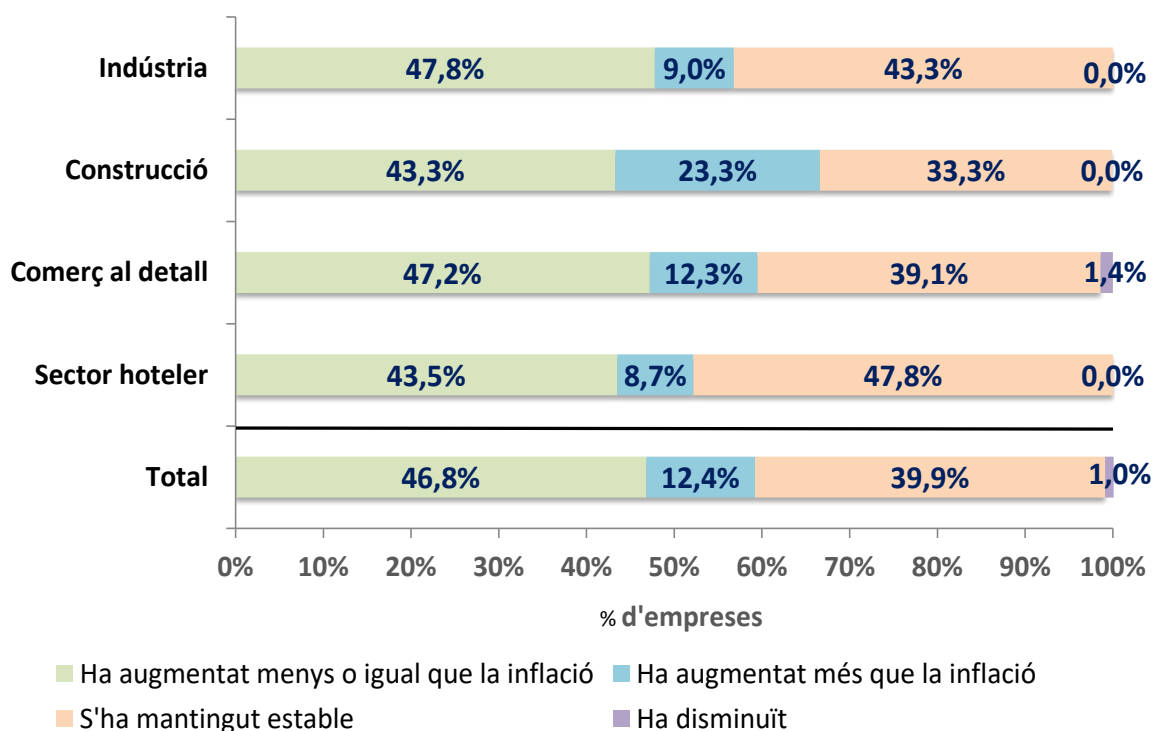
Segons la grandària de l'empresa, destaca que **la inquietud pels costos laborals és més apreciable en les empreses de dimensió mitjana i les de mida més gran**, un fet que es pot explicar perquè tenen més necessitat de personal i més rotació de la plantilla.

En canvi, les **empreses més petites, amb una plantilla reduïda, d'entre 1 i 10 treballadors, mostren més preocupació pel cost del lloguer dels locals que no pas les de dimensió més gran**. Això es justifica perquè aquest cost representa una proporció més elevada dels seus ingressos i, per tant, són més vulnerables davant possibles variacions en aquesta despesa, ja que pot impactar de manera molt significativa en la seva situació econòmica i financera.

7. Durant l'any 2023 com ha evolucionat, en general, el preu del lloguer del vostre local (oficina, nau, botiga...) respecte a l'any 2022?

Nota: Considerant que la inflació general va ser del 7,1% el desembre del 2022)

Durant l'any 2023, en la majoria d'empreses el preu del lloguer s'ha estabilitzat o bé ha crescut a un ritme igual o inferior a l'IPC. No obstant això, destaca que el 12,4% dels negocis han registrat pujades de preus que superen l'augment de la inflació.

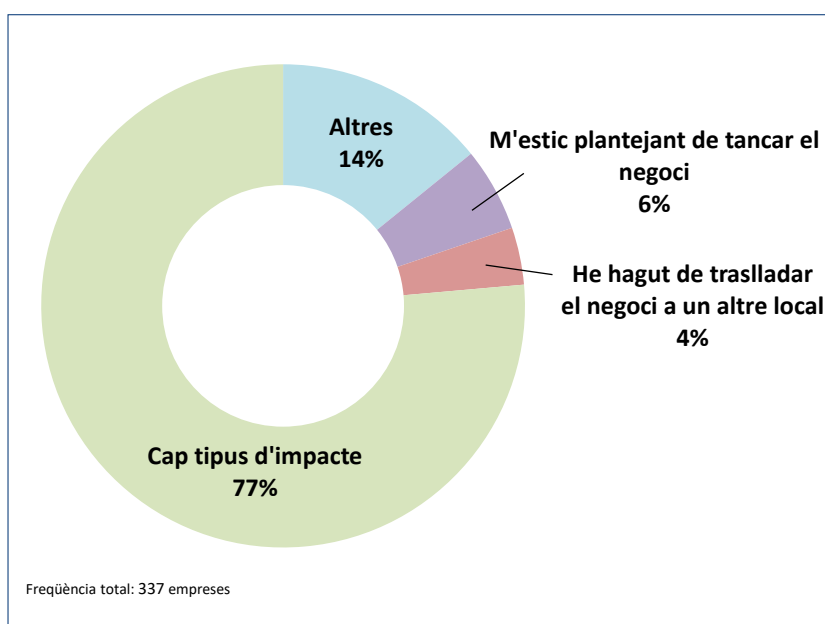
Freqüència total: 404 empreses

En detall, prop de la meitat de les empreses enquestades, el 46,8% del total, ha experimentat **un increment del lloguer igual o inferior a la variació de l'índex de preus de consum (IPC)**, davant del 39,9% que manifesten que **el cost no ha variat respecte a l'any 2022**. Pel que fa a la

resta de casos, és remarcable que 1 de cada 10 empreses ha tingut **un encariment del lloguer més elevat que la inflació**, mentre que tan sols un 1% d'empreses **s'ha beneficiat d'una rebaixa del preu**.

Per sectors d'activitat, és en la construcció on s'aprecien més casos en què el cost del lloguer ha augmentat més que la inflació (23,3% del total), seguit del comerç al detall (el 12,3%).

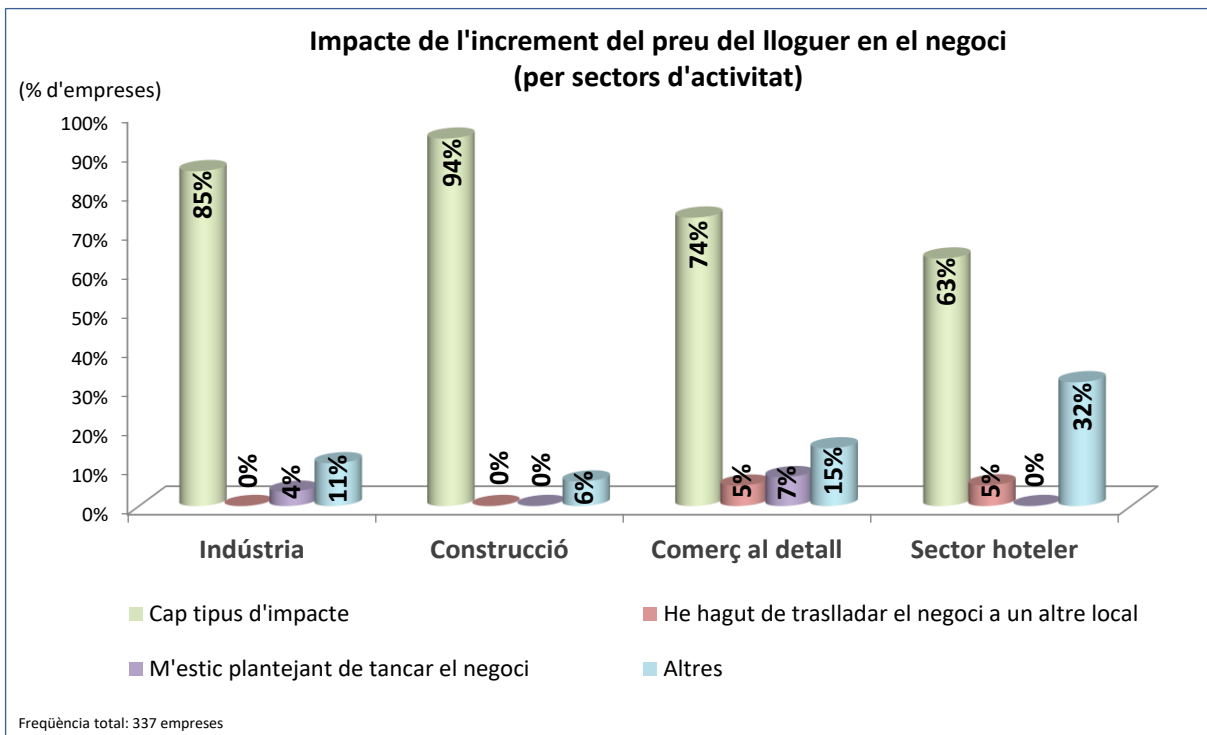
8. En cas que l'any 2023 hàgiu experimentat un increment del preu del lloguer, quin tipus d'impacte ha tingut aquest augment en el vostre negoci?

Del total d'empreses que han vist augmentar el preu del lloguer, el 77% indica que aquesta situació no ha suposat cap obstacle per al seu negoci, ni ha impactat negativament en el desenvolupament de la seva activitat.

Per contra, un 6% d'empreses afirma que s'està plantejant de tancar el negoci a causa de la impossibilitat de pagar el lloguer i un 4% assegura que s'ha vist obligat a traslladar la seva activitat a un altre local.

També hi ha un 14% d'empreses que han assenyalat **altres tipus d'impacte**, com ara: l'augment dels preus de venda dels productes o serveis oferts, la reducció dels beneficis empresarials, la reestructuració de la plantilla i l'adopció de mesures d'estalvi i contenció dels costos (energètics, compres a proveïdors...), entre altres.

Tenint en compte el sector d'activitat, els efectes negatius de l'augment del preu del lloguer s'han percebut amb més intensitat en el sector hotelier i en el comerç minorista, sobretot en aquest darrer, en què cal ressaltar que un 7% dels establiments estan considerant tancar el negoci i un 5% han hagut de traslladar-se a un altre local, a causa d'un increment inassumible del preu del lloguer.

En canvi, en la indústria i, en particular, en la construcció l'afectació ha estat molt més baixa, amb una proporció molt elevada d'empreses (9 de cada 10) que no han patit cap tipus d'impacte com a conseqüència de l'augment del lloguer.